

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXX, broj 35

3. rujna 2020.

cijena 200 Ft

Croaticu posjetio Đanino Kutnjak

3. stranica

„Naš jezik“

7. stranica

Undanska revija

8. – 9. stranica

Nepoznatomu Ivanu Muškoviću

Moj stolni kalendar je u pondiljak, zadnjega dana augustuša upozorio da se je ta dan dopunio i jedan manje važan jubilej.

Manje važan zbog toga, jer malo je ljudi ki će to u pameti držati, zabilježiti i spomenuti se na to. Naime, pred devedesetimi ljeti u crikvi sv. Ivana Krstitelja u Hrvatskom Židanu, usred svete maše, na prodikalnici je dotaknula smrt židanskoga farnika Ivana Muškovića. Lipu starost je doživio sa svojim 82 ljetom, a njemu u čast stoji uz prodikalnicu spomen-ploča s natpisom: „U spomen pjesniku i književniku Gradišćanskih Hrvatov Ivanu Muškoviću farniku u Hrvatskom Židanu 1848.–1930. U znak zahvalnosti stanovnici Židana i Savez Hrvata u Mađarskoj. „Ki je zgubio vjeru, on je zgubio sve“. Posljednje riči Ivana Muškovića“ – tako stoji na spomen-ploči polag koje i sami Židanci i posjetitelji crkve nek onako prođu, malogdo hiti pogled i začme se študirati od toga ki je po pravom bio ov pokojni, kako je izgledao, što je sanjao i učinio za svoje ovčice, koga su Židanci u svoju dob tako poštivali. Što je sve za žitka napravio, ova jedna jedina rečenica sažeto predstavlja, ako je bio dobar duhovni pastir, ako je bio dobar človik, a uz to i pjesnik, vridan je spominjanja. Njegova pjesnička djela još nisam našla, ali to je već sigurno da mu je Ivan Blažević Tugomir, koljnofski farnik, uprav na dan njegove smrti posvetio pjesmu, kot prijatelju: „Kad si glasio „kraljevstvo nebesko“, /Odselio se i sam hitro u nje!/ Za prvača nas je opet manje!/ Žalujemo...srce nam je teško.“ – ovako zvuči prva kitica iz pjesme ka hvali i diči od Boga postavnoga duhovnika gorljivoga, krotkoga i vjernoga Hrvata i Ježušev hrast na skali. Čuda je takovih peršon u našoj gradišćanskohrvatskoj povijesti, ke su iznad snage i prilike čuda učinili za narod i zajednicu. Morebit još nije kasno izviditi, otkriti, obdjelati, te nekako pozabljene historijske kockice i odati počast zgubljenim velikanom, kakov je bio i Ivan Mušković. Umro pred devedesetimi ljeti na čudni način i počiva u blizini svojega, krez žitak, voljenoga Božjega stana. Svitlost vjekovječna neka im sviti....

Tiho

Glasnikov tjedan

od devedeset dana, ako su sportaši i sportski radnici, ako su u službenom posjetu, ako mogu dokazati da su posljednjih šest mjeseci prebolili Covid-19 ...

Više: <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/3c26563b389056f4b8ca6b5e062f333d196f6dcb/megtekintes>

Mađarski državljani koji se vraćaju iz inozemstva moraju u četrnaestodnevnu samoizolaciju iz koje mogu izaći prije ako imaju dva negativna testa na Covid-19. Izuzeci od zabrane ulaska u Mađarsku odnose se na prolaz vojnih konvoja, humanitarnih djelatnika te na poslovna i diplomatska putovanja. Posebne odredbe se odnose na one koji dnevno obavljaju posao u pograničnom pojasu (kako mađarski državljani, tako i strani državljani) do dubine 30 kilometara od državne granice, za rok od 24 sata od ulaska do izlaska iz Mađarske

Posljednjeg tjedna u Mađarskoj raste broj zaraženih koronavirusom. Tako su danas, dok pišem ove retke zabilježena 292 nova slučaja zaraze koronavirusom, što je najveći dnevni porast od početka epidemije u ožujku ove godine. Sve donedavno Mađarska se mogla pohvaliti malim brojem zaraženih u odnosu na podatke o dnevnom broju zaraženih iz susjednih zemalja i zemalja Europske unije. Maske rijetko tko nosi, osim u trgovinama, ruke se rijetko dezinficiraju. Bila sam na nekoliko događanja, pa i misa, gdje maski ni traga ni glasa. Valjda je ljudima dosadila ili su se pomirili s virusom. Ovih dana sam se po prvi put od početka pandemije suočila s činjenicom kako netko iz kruga ljudi koje

poznajem, treba zbog osnovane sumnje da je bio u kontaktu s osobom kod koje je potvrđena zaraza ići na test koronavirusa.

Kako donose razni portali, a i izjave stručnjaka daju naslutiti, porast broja nozaraženih pripisuje se bezbrižnijem ponašanju ljudi, posebno mladih, kao i povećanom broju testiranja. Ovo zadnje je bitno. Ne znamo što bi bilo kada bi smo se svi testirali. Sva sreća što se broj oboljelih od koronavirusa, koji su zbog svojeg stanja hospitalizirani i pacijenata na intenzivnoj njezi nije promijenio.

Ali zato mađarski državljani mogu putovati u inozemstvo, ali pri povratku moraju u obaveznu samoizolaciju ili pokazati dva negativna testa načinjena isključivo u Mađarskoj. Troškove testiranja snose sami. Oni nisu zanemarivi. Premijer i vlada

naglašavaju kako se pandemija može držati pod kontrolom tek pred zatvorenih granica. Čjepiva nema na vidiku, a znanstvenici tvrde kako ga skoro i neće biti, a i virus je sklon mutiranju.

Što nam donosi nastupajući period teško je u

ovom trenutku i zamisliti. Sve u svemu, kaže se kako je drugi val tu. Školska godina je započela 1. rujna. Polako i fakulteti otvaraju svoja vrata. Najnovije vijesti donose kako je mađarsko gospodarstvo doživjelo pad od 13,6 posto u drugom kvartalu ove godine. A nije se korona naglo vratila tek u Mađarsku. Brojke su zabrinjavajuće i u Francuskoj, Španjolskoj, Italiji, Njemačkoj i Hrvatskoj. Krivulja ide prema gore. Kako bi se spriječio rast treba ponovno povući uzde, naglašavaju političari i epidemiolozi. Naglašava se i propisuje nošenje maski, socijalna distanca, ograničavanje broja osoba na javnim i privatnim događanjima. A što će tek biti zimi, kada se budemo skoro cijeli dan zadržavali u zatvorenim prostorima. A i kako će to biti. Hoće li onaj koji je zaražen otkriti sva imena osoba s kojima je bio u kontaktu. Ili će ga prijatelj kojem se radi o radnom mjestu zamoliti da ga izostavi s liste. Pitanja su brojna.

Branka Pavić Blažetin

Croaticu posjetio Đanino Kutnjak, predsjednik Saveza hrvatskih društava Slovenije

Dana 6. kolovoza Croaticu je posjetio Đanino Kutnjak, predsjednik Saveza hrvatskih društava Slovenije. U Croatici su ga primili predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i direktor Croatice Čaba Horvath. Budući da je predsjednik Kutnjak član Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH te održava dobre odnose s Hrvatima u Pomurju, upoznat je s društveno-političkim, kulturnim i znanstvenim životom Hrvata u Mađarskoj, pa tako i radom Croatice.

U Croatici su predsjednika Saveza hrvatskih društava Slovenije Đanina Kutnjaka primili predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i direktor Croatice Čaba Horvath, koji su nakon uobičajenog protokolarnog dijela gosta pozvali u obilazak zgrade. Direktor Horvath predstavio je tiskarsku djelatnost tvrtke, osvrnuvši se na odgojno-obrazovna pomagala, knjige i novinska izdanja pojedinih nacionalnih manjina u Mađarskoj. Poseban naglasak stavio je na Hrvatski glasnik i druge izdavačke projekte, od kojih se kao jedan od najvećih pothvata ističe Hrvatsko-mađarski rječnik. Predstavio je i izdanja u digitalnom formatu, naglasivši kako Croatica raspolaže bogatim arhivom. Nakon toga razgovaralo se o priredbama, a pri razgledavanju galerijskog prostora i dvorane za priredbe rodila se ideja priređivanja izložbe djela hrvatskih likovnih umjetnika iz Slovenije, a potaknute su i mogućnosti nastupa tamburaškog sastava te gostovanja Croatice u Lendavi. Gost je na kraju posjetio studio Medijskog centra Croatica, gdje je upoznao rad Radija i Televizije Croatica. Nakon toga uslijedio je sastanak u četiri oka, na kojem se detaljnije razgovaralo o financiranju, ustroju i radu MCC-a.

Ivan Gugan, Đanino Kutnjak i Čaba Horvath na sastanku

Kako nam je rekao predsjednik Đanino Kutnjak, posjet je upriličen s ciljem upoznavanja i uvida u rad Medijskog centra Croatica – naime, Hrvati u Sloveniji žele stvoriti medijsku platformu, kako bi se u Sloveniji ubrzao protok informacija o Hrvatima, te unaprijedilo informiranje unutar hrvatske zajednice. Iako skoro sve hrvatske udruge imaju svoje mrežne stranice, a dio njih i svoje glasilo, sadržaji prvenstveno prate aktualna događanja i aktivnosti. Hrvati u Sloveniji nemaju svoje televizijske emisije, povremeno se emitiraju radijske emisije na Radio Študentu. Pod okriljem krovnog Saveza hrvatskih društava u Sloveniji trenutno djeluje dvanaest hrvatskih udruga, koje doprinose očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta, organiziraju kulturne i sportske susrete, predavanja i radionice. U Sloveniji živi oko 55 tisuća pripadnika hrvatskog naroda. Unatoč brojnosti i autohtonosti, hrvatskoj zajednici u Sloveniji nije priznat status nacionalne manjine, dok takav status imaju Talijani i Mađari, koji su definirani kao „autohtone nacionalne zajednice“ te imaju po jednog zastupnika u Državnom parlamentu. Postoji niz pokušaja i raznih inicijativa od strane hrvatske zajednice upućenih visokim dužnosnicima Republike Slovenije, a sve s ciljem uvrštavanja hrvatske zajednice kao nacionalne manjine u Ustav Republike Slovenije. Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske organizira hrvatsku nastavu u Ljubljani, Lendavi, Mariboru, Ljutomeru, Radomlju i Grosuplju. Razmjenski lektorat hrvatskog jezika i književnosti u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja djeluje na Filozofskom fakultetu u Ljubljani.

Kristina Goher

S Hrvatskim glasnikom u ruci...

Zašto volimo kamp na Balatonu?

Učenici Hrvatske škole Miroslava Krleža ponovno osvojili Balaton

Kamp se nalazi na idiličnoj, prostranoj lokaciji na obali Balatona. Sve je u „retro“ stilu: željezni kreveti, prozori stari pedeset godina, izbljedjele zavjese, rastrgana mreža za odbojku, paučina u uglu sobe i nedostatak interneta.

Ipak, što nas privlači i zašto se vraćamo svake godine?

Kamp ispunjavamo životom mi, djeca, volonteri i nastavnici. Zajedno oblikujemo njegov život. Svake nas godine čekaju novi izazovi. Nudimo igre i aktivnosti koje djeca uglavnom ne mogu provoditi u svom dvorištu ili kvartu. Jako je puno sportskih aktivnosti, od kojih su najpopularniji nogomet i odbojka. Sudionici se mogu iskušati u raznim aktivnostima na vodi i kopnu te u plesu. Djeca u kampu razvijaju nove sposobnosti, kao što su neovisnost i samopouzdanje, usvajaju suradnju i tolerantnost. Kamp djeci pruža priliku za druženje s vršnjacima iz Hrvatske i usavršavanje hrvatskog jezika. Nastavnici mogu razmjenjivati iskustva i kroz aktivnosti bolje upoznati svoje učenike. Ključni sudionici kampa su volonteri, koji uvijek donose novu svježinu i ideje. Svi su odgovorni i brinu se za svoje grupe. Nadamo se da će od njih neki postati mladi i spretni profesori. Zahvaljujem se na njihovom radu. Nastavnici se pak svake godine već od ožujka oduševljeno pripremaju za kamp, uvijek potaknuti potrebom obnove. Ove su godi-

BROD

*Danas je voda baš plava
Vidim zeleni brod,
Čudno, jer Balaton je najviše zelen,
Možda zato,
jer tako sjaje svjetla.*

MOJ JEŽ

*Jež hoda kroz zeleno lišće
dok svijetlo sunce sja
ide piti vodu dok vidi
ljude na brodu.*

Grupa: Plavi kit
Géza Gárdonyi: Balaton

Napokon te opet vidim

Srebrno ogledalo na lijepi tihí Balaton

Mjesec gleda lice u tebi

I zvjezdani veo pokriva Tihany

Sjedim na kamenu i razmišljam dugo

Noći u tišini ispod drveta

Možda nisam ni tu, možda samo sanjam

Sanjam Balaton i sebe pored njega.

MOJ ŠATOR

Sunce sja dok voda teče
Leptir pleše kroz zeleno cvijeće.

Šator u kampu čeka prijatelje nove
da bi odmah imali i lijepe snove.

ne iz Osijeka došle dvije kolegice, Tanja Paris i Ivana Sudar. One su nam pripremile radionicu u kojoj su uspješno povezale geometriju, umjetnost i pjesništvo. Radovi dokazuju da imamo malih pjesnika i slikara. Nastavnici iz Pečuha Lidija Szta-nics, Ákos Kollár i Gábor Surányi bili su nam na raspolaganju od jutra do mraka, savjesno vodeći programe poput poligona, kvizova, raznovrsnih natjecanja i pečenja kobasica. Zahvaljujemo im se, drago mi je što nam je ovo u kampu bila već sedma zajednička godina.

Svi već imamo planove za sljedeću godinu, a očekujemo i vaše ideje. Čekam Vas u kampu na Balatonu i 2021. godine!

Marica Dudás Gyöngyös, voditeljica kampa

Racka šetnja u Dušnoku

Međunarodna prijateljska udruga „Experience Balkan“, Udruga „Balkan Calling“, Orkestar „Zabavna industrija“ i dušnočki „Raci i prijatelji“ 21. kolovoza u Dušnoku ponovno su održali vrlo uspješnu „Racku šetnju“, koja je priređena u povodu „400 godina Raca“, to jest obljetnice dolaska rackih Hrvata iz pradomovine u Podunavlje, od Dušnoka, Bačina i Kalače do Erčina, Andzabega i Tukulje.

Domaćini priredbe bili su János Bolvári i predsjednik Hrvatske samouprave Dávid Pozsonyi. Nakon dočeka gostiju uslijedila je tribina s predavanja o rackim Hrvatima i njihovoj povijesti, a potom razgledavanje župne crkve, šetnja Putem bračnih parova i obalom kanala Voša (Vajas), po želji s kupanjem i vožnjom čamcem, te zajednički ručak. Za sudionike je održana i racko-hrvatska misa, koju je u župnoj crkvi služio župnik István Kistamás.

U kolu na obali kanala Voša

U okviru kulturnog programa nastupio je KUD „Biser“, a nakon večere i upoznavanja dušnočkih delacija uslijedio je autentičan južnoslavenski bal s orkestrom „Zabavna industrija“.

Sudionici Racke šetnje 22. i 23. kolovoza boravili su u Baji, gdje su između ostalog upoznali povijest, kulturu i tradiciju bunjevačko-hrvatske i srpske zajednice, uz kušanje poznate bajske „riblje čorbe“.

S.B.

Odmor uz domaće delicije

Postaja na šetnici bračnih parova

Domaći orkestar „Zabavna industrija“

Dio sudionika na predavanju o Dušnoku i rackim Hrvatima

„Naš jezik“

U Kukinju je drugu godinu zaredom održan kamp hrvatskoga jezika „Naš jezik“. Kamp je ove godine održan od 17. do 21. kolovoza. Zanimljiva je to privatna inicijativa, mala privatna „škola hrvatskoga jezika“ u organizaciji diplomirane nastavnice hrvatskoga jezika i književnosti Renate Božanović, koja sa svojom obitelji živi u Kukinju. I ove je godine broj prijavljenih sudionika, koji mogu sudjelovati uz „školarinu“ od 25 000 forinti bio velik, sudjelovalo je dvadeset i sedmero djece. U kampu su mogla sudjelovati djeca od 7 do 14 godina. Sudionici kampa bili su većinom učenici škole Miroslava Krleže, ali bilo je sudionika i iz Budimpešte, Sigeta i drugih krajeva, te mališana koji pohađaju mađarsku školu i uče hrvatski jezik privatno.

Ove smo godine svjedočili kako je uz kamp u Kukinju i u Pečuhu organiziran kamp privatnog tipa. Upitali smo voditeljicu kampa Renatu Božanović što ju je potaknulo na organizaciju kampa. Kako nam je rekla, već se godinama bavi podučavanjem hrvatskoga jezika i pripremom za polaganje državnih jezičnih ispita iz hrvatskoga jezika, pripremom učenika na maturu... Stoga ima dosta iskustva, a tijekom rada s djecom i odraslima suočila se s činjenicom kako djeca slabo govore hrvatski jezik. Kako je rekla, još se nekako izražavaju u pismu i rješavaju gramatičke zadatke, ali slabo ili jako loše govore. Njena je kćerica dvojezična i pravi izuzetak u svom razredu, što su zapazili brojni roditelji njenih suučenika, te su zamolili Renatu da im pomogne. Tako je došlo do organiziranja prošlogodišnjeg i ovogodišnjeg petodnevnog druženja. Roditelji prošlogodišnjih polaznika bili su više nego zadovoljni rezultatima, glas se širio od usta do usta tako da su već u siječnju roditelji tražili termin za ovogodišnji kamp, kako bi mogli u skladu s time organizirati ljetno i svoje godišnje odmoro. Štoviše, tražili su da to bude kamp sa spavanjem. Na žalost, rekla je Renata, „mi tako nešto ne možemo osigurati. Ne možemo učiniti čuda, ali se trudimo da djecu pripremimo na komunikaciju koja ih čeka u školi. Vratiti ih polako u školsku svakodnevicu i priviknuti na početak školske godine.“

„Ove godine imamo sudionike koji su glede znanja hrvatskoga jezika na raznim razinama, na razini riječi, na razini izraza..., te sudionike raznih uzrasta. Stoga je trebalo izraditi više pristupa.“ U kampu su uz Renatu s djecom radile umirovljena nastavnica hrvatskoga jezika Marija Popović i nastavnica Dora Grišnik, dok je potporu svim aktivnostima osigurao Dejan Popović.

Nastavnici su s djecom vježbali na raznim radnim listićima gramatička pravila, razumijevanje pročitanoga, jezično izražavanje, a u prvom su planu bile govorne vježbe, jer je najvažniji cilj bio potaknuti sve polaznike na djelatno korištenje hrvatskoga jezika. Za nastavni dio pripremili su razne jezične zadatke, zagonetke, mozgalice, jezične kvizove na hrvatskom jeziku, ali osim obrazovnih

programa bilo je tu i mnogo sporta, druženja, stjecanja novih prijateljstava, natjecanja, plesa, pjesme i zabave.

Doručak, ručak i užina su bili izvrsni, kažu mi djeca, a učiteljice stroge. Bilo je puno zadataka, ali najbolje je bilo biti zajedno nakon dugog vremena, a većina njih su dobri razredni prijatelji ili su prijateljstva sklopili u prošlogodišnjem kampu. „Puno se igramo, osim učenja organiziramo razna natjecanja, imali smo izlet na kukinjsko jezero, vježbali smo riječi koje se vežu uz biljni i životinjski svijet, lovili imenice po dvorištu, te smo radili u našoj kukinjskoj zavičajnoj kući“, rekla mi je Renata.

Zahvalila se mjesnoj samoupravi i načelnici sela, koja je prepoznala značaj kampa za selo, osiguravši bez nadoknade prostor za odvijanje kampa, kao i Hrvatskoj samoupravi Kukinja, koja je osigurala troškove ručka za polaznike kampa. Za našeg boravka u kampu je bila i predsjednica Hrvatske samouprave Kukinja Rita Klaić, koja je oduševljena kampom i time što mu Kukinji daje dom, a Hrvatska samouprava ima mogućnost pomagati isti. Tim više što u kampu ima dosta djece hrvatskog porijekla iz Kukinja.

Što je najvažnije u hrvatskom kampu? Prvo i najvažnije je dosljedno govoriti s djecom na hrvatskom jeziku i u školi, a ako ima mogućnosti i u obiteljskom domu, da znaju i osjećaju kako to nije strani, nego materinski jezik. Tako misle moji sugovornici mladi roditelji Hrvati.

Kako mi je rekla Renata, ove godine nitko nije odbijen. „Kada smo prošle godine započeli bila je to svojevrсна proba, a ove godine imamo „navalu“, sljedeće godine ovaj će nam prostor biti premali“, naglasila je. Dodaje kako zna za još nekoliko sličnih inicijativa učenja hrvatskoga jezika, te kako se izvan sustava učenja u školskim i institucionalnim okvirima sve više traži sa strane roditelja učenje hrvatskoga jezika i kroz „privatne“ kampove hrvatskoga jezika.

Uz gred s polaznicima kampa snimila sam tridesetominutni razgovor.

Bojana, Nataša, Ana, Ivan, Ines, Jasna, Aron..., svi su bili znatiželjni kada sam došla posjeti kamp „Naš jezik“. I svi su mi pričali o svojim iskustvima. Pričali smo domalo pola sata na hrvatskom jeziku uz novinarski mikrofon. Okupljeni oko stola, a mikrofon u sredini. Mogla bi ta priča za moj mikrofon proći i kao program jedne klupske večeri. Posjetitelji se zasigurno ne bi dosađivali i puno bi toga saznali i naučili. Nije bilo problema. Našla sam sugovornike, željne govorenja na hrvatskom jeziku. Pričali su mi o slavlju imendana i rođendana, o deset svjećica, torti od čokolade, izletu na jezero, bilo je to veliko jezero. Pričali su mi o nastavi na daljinu, sladoledu, o obližnjoj crkvi, lovu na imenice i glagole. I zamislite, o svojim malim tajnama na Facebooku i TikToku.

Branka Pavić Blažetin

Undanska revija

U fokusu gradišćanske tradicionalne i štilizirane nošnje

Pred nekoliko ljet je HKD Veseli Gradišćanci jur pozvalo na prezentaciju tradicionalne prateži Gradišćancev iz zapadnoga dijela Ugarske, ali odaziv još nije bio tako velik, kot pred kratkim, 15. augustuša, u subotu. Prvenstveno su se došetal i od Kulturnoga doma do centralnoga parka pripadnici gradišćanskohrvatskih kulturnih društava na otpodnevnu paradu. Tradicionalne i štilizirane nošnje, lipota naše mladosti, zvuk tambure i folklorna oluja na pozornici, posudili su posebni sjaj undanskoj zamisli da se podilu i nagrade za najlipše obličene pare, po odluci žirija. Obećano je, revija se nastavlja, po namjeri organizatorov svako ljetu u drugom gradišćanskom naselju, a ovo spravišće bit će dokumentirano u specijalnom izdanju.

Štefan Kolosar s bizonjskim parom

Undansku glavnu ulicu je te subote zavladao šapat starih vrimen, kad su se naši ljudi još oblikli na svetačnost najlipšu pratež iz svojega ormara. Danas se to more zgodati, isključivo, prilikom nastupa tančošov, tamburašov i jačkarov, a staro rublje se čuva u dibini ormarov, na podu, ali uprav u vitrini. Ov susret je najprzeo cilj da predstavlja bogatstvo tradicionalne oprave ter da se međusobno spoznaju vridnosti pojedinih sel. Predstavnici gizdavo su se dali fotografirati još pred smotrom, s radošću su se medju-

„Mladohižniki“ iz Unde

sobno pominali uživajući u ponovnoj mogućnosti vidjenja, a i koracali na pozornici kot jedini ambasadori pojedinih sel: Bizonje, Kemlje, Unde, Vedešina i Umoka, Narde, Petrovoga Sela, Hrvatskoga Židana, Hrvatskih Šic. U svoji štilizirani prateži su dospili i Hrvati ter Hrvatice iz Bika ter Staroga Grada. Do samoga

Sudionici iz Kemlje i Staroga Grada

početka priredbe nije bilo jasno, hoće li se ocijeniti i nagraditi nošnje, ili će se samo u mimohodu predstaviti akteri, ali imenovanje kotrigov žirija, nikogar već nije moglo ostaviti u dvojbi. U ocjenjivačkom sudu su sidili voditelj Odjela za hrvatske manjine Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović, direktor muzeja na Prisiki dr. Andraš Handler, bivši počasni konzul RH dr. Mijo Karagić, predsjednik DGHU-a, Vince Hergović, načelnik Unde Tamás Pintér i peljač HKD-a Konoplje iz Kemlje, Franjo Nemet. „Jako me veseli da smo mogli prirediti ov skup za narodnu nošnju Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Najlipša hvla onim ljudem ki su si zeli trud i došli su na Undu. Danas nam je namjera ovo sve dokumentirati i izdati jednu knjižicu, jer dosidob nimamo nikakovo izdanje od toga, a interes za naše djelovanje je po svitu jako velik“ naglasio je u uvodu dvojezičnoga

Trenutak za pjesmu

Čežnja

Kad se dobro želji
Za svit,

Cvast u veselji,
Svistan bit

Za pravi smir!

Dobro, to je

važno svojstvo,

Pak zadovoljstvo,

Čežnja uz mir.

Anton Leopold

programa moderator i ujedno glavni organizator, Štefan Kolosar ki je sa svojim tancoši dao prezentirati već od sto ljet staru halju, podsuknju i rubaču. Domnanovičev pilj Blažene Dvice Marije pred pozornicom je stao i zbog velikoga marijanskoga svetka, a uz molitvu dr. Antona Kolića su sviće našgane ovput i „za Božju svitlost ku neprestalno pravamo u naši dani“. Morebit najzreliji diozimatelj priredbe Joško Jurinković iz Umoka je gizdavo rekao: „Ja sem skusio to vrime i jako dobro pametim kad

HKD Veseli Gradišćanci i žetva

Delegacija iz Petrovoga Sela

Židanski modeli

su ove nošnje još živile i danas mi je veliko veselje da sam ja mogao predstaviti našu tradiciju s Umoka. Pri nas je to jedna želja da ostane naš kajkavski jezik, iako iskati morem ljude na placi, ki će mi se pokloniti po hrvatski „Dober dan“. Zato se i veselim da ovde čujem hrvatsku rič, ar meni je ov dan zaista jedan poklon!“ Kad su se svi pari srično obrnuli na bini i predstavili tradicionalne i štilizirane nošnje, undanski folklorashi su publiku zagrijali s dvimi koreografijami. Med nagradjenimi su bili u kategoriji starih originalnih nošnjov na prvom mjestu Kemljanci s garderobom mlade i stare Hrvatice. Undanci su dobili drugu nagradu, a Petrovo Selo treće mjesto. Posebnu nagradu je mogao otrpimiti do-

mom mladi židanski par. U kategoriji štilizirane nošnje, sašijene po uzoru negdašnje prateži, ispali su prvim undanski mladohižniki, drugo mjesto su zeli Bizonjci, a treća nagrada je pripala nardarskim jačkaricam. Ovde su posebnom nagradom postali bogatiji Umočani i Hrvatice, jačkarice iz Bika. „Ja bi najprlje čestitao svakoj grupi ke su nam danas donesle ove lipe nošnje. Zadovoljstvo mi je bilo gledati koju mi bogatu vridnost imamo. Jednako se radujem i tomu da kljetu ćemo se viditi u Kemlji, a ufam se da na toj reviji s nami skupa će moći svečevati i Gradišćanski Hrvati iz Slovačke ter Austrije“, dodao je još Štefan Kolosar ki je potom sve nazočne pozvao na večeru u Kulturni dom, a i na hrvatsku mužiku s Tamburaškim sastavom Žgano. *Tiho*

Nardarske jačkarice

Bogatstvo...

Predstavniki Vedešina i Umoka

Kulturni i gastronomski dan armenske, bugarske i hrvatske narodnosti u X. okrugu

U prostranom dvorištu Centra za humane usluge „Bárka“ X. okruga (Kőbánya) u Ulici Ihász 8. kolovoza između 11 i 17 sati priređen je Kulturni i gastronomski dan armenske, bugarske i hrvatske narodnosti. Sastav „Falkafolk“ svirao je balkansku glazbu, budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina predstavila se sa spletom šokačkih plesova, a priređena je i plesačnica s hrvatskim, makedonskim i srpskim plesovima. Pod šatorima pojedinih narodnosti gosti su svesrdno dočekani mineralnom vodom, rakijom, vinom, čevapčićima, burekom, mesom i povrćem s roštilja.

Referentica Henrietta Szabados Jóga pozdravlja publiku

U dvorištu Centra za humane usluge „Bárka“ u prijedopodnevni satima okupljali su se još samo organizatori, koji su iznosili stolove, klupe, podizali šatore i pripremali sastojke za kuhanje. Naravno, pri podizanju šatora svi su izbjegavali sunčani dio parka i tražili hlad pod drvećem. Organizatori su mislili i na najmlađe, pored zgrade je podignut gumeni dvorac na napuhavanje, a djeca su se osvježavala vodom na zdencu. Oko 13 sati, dok su hrvatski folkloriši pred centrom vježbali plesove počeli su pristizati gosti. U ime organizatora okupljene je pozdravila referentica za narodnosti X. okruga i voditeljica programa Henrietta Szabados Jóga. Hrvatsku samoupravu nazvala je najaktivnijom narodnosnom samoupravom okruga, istaknuvši i uzorne veze s maticom. Hrvatska izvorna folklorna skupina, koja iz godine u godinu obogaćuje svoje plesne koreografije redovito gostuje na mjesnim priredbama.

Moglo bi se reći da je bilo „vruće kao u paklu“, što uopće nije bilo uočljivo pri izvedbi šokačkih plesova: plesači su koreografiju izveli živo i s osmijehom na licu. „Koreografiju santovačkih šokačkih plesova postavila je i uvježbala Vesna Velin, kojoj smo jako zahvalni što je doputovala u Budimpeštu. Nadamo se da ćemo u jesen početi učiti nove dalmatinske plesove“, objasnila mi je koreografkinja skupine Edina Orczi, pridodavši da je prije nekoliko godina sudjelovala u Zimskoj školi hrvatskog folkloru Hrvatske matice iseljenika, u kojoj vrsni koreografi i stručnjaci

podučavaju plesove te predstavljaju hrvatske nošnje i glazbala. „Tada su se podučavali plesovi jadranskog područja, a sada zapravo koristim stečeno znanje dok postavljam na scenu nove koreografije“, rekla mi je razdragano Edina Orczi.

Dok je dio publike na glazbu sastava „Falkafolk“ plesao hrvatske, makedonske i srpske plesove pred hrvatskim šatorom se uvelike roštiljalo, peklo se meso i povrće. Prema prognozi meteorologa bio je to najtopliji dan mjeseca, pa su se za roštiljanje, kako je rečeno u polušali, tražili pravi „mazohisti“. Ta uloga pripala je folklorišici Magdi Tóth i Lászlóu Kovácsu, suprugu Eve Išpanović. „Mislim da smo se okupili u lijepom broju. Istina, mnogi su mi javili da zbog vrućine ne dolaze, odlučivši se za izlet ili kupanje, no došli su nam gosti iz Budimpešte, Bate i Tukulje“, rekao mi je predsjednik Branko Kovács. „Nažalost, ove godine odgođeni su Dani sv. Ladislava, koje svake godine organizira Samouprava Kőbánye. Na tu priredbu redovito pozivamo i izaslanstvo ili folklorno društvo iz Vinkovaca, a nije priređen ni malonogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“, koji svake godine suorganiziramo u suradnji s ostalim Hrvatskim samoupravama Budimpešte. Nadam se da ćemo turnir uspjeti prirediti u rujnu“, dodao je predsjednik Branko Kovács. Podsjetimo kako su Grad Vinkovci i Samouprava Kőbánye 16. lipnja 2016. godine sklopili Sporazum o suradnji, pri čemu su stranke obostrano prihvatile uključivanje Hrvatske samouprave Kőbánye i Vijeća mađarske nacionalne manjine Vinkovci. Valja istaći i da je bivši predsjednik Hrvatske samouprave Mate Filipović, kojeg je hrvatska nacionalna manjina izgubila 2017. godine, 2011. primio Zlatnu plaketu „Grb Grada Vinkovaca“ za zasluge u suradnji i kulturnom povezivanju Vinkovaca i Budimpešte.

Dok razgovaramo u šatoru Hrvatske samouprave već su stavljeni na stolove topli obroci. Počelo je i uzajamno posjećivanje šatora, nudila se rakija i vino, burek i čevapčići. Poznanstvo i prijateljstvo već je tradicionalno, pa nikad nije problem održati zajedničke narodnosne priredbe u okrugu. Izvršni su i odnosi s čelničtvom Kőbánye, a srce i duša tih veza je referentica Henrietta Szabados Jóga.

Kristina Goher

Pleše se makedonski ples

Četarski kiritof

Blagoslavljanje novoga kruha na svetku familijov

Svetak sv. Štefana, a ujedno i nacionalni praznik Ugarske, 20. augustuš, u Gornjem Četaru dobio je ljetos još i dodatno značenje. Četarski kiritof ovput je minuo u skupnom svečevanju seoske zajednice s blagoslavljanjem novoga kruha pod šatorom i sadjenjem stabla za novorodjene na seoskom pragu pod vedrim nebom.

Novi kruh je blagoslov, u oči radost, vjera u Boga i Domovini -ovako bi mogli sumirati uvodnu recitaciju načelnice Gornjega Četara, Katice Konczer, ka izgleda, pri svakoj prilici i mogućnosti kani skupadonesti stanovnike sela. „Dugo smo se razmišljali sa zastupničtvom sela, kako bi mogli najzad donesti stari sjaj četarskih kiritofov i onda smo izmislili da 20. augustuša, uz slavlje novoga kruha, moramo svečevati i nedavno narodjene, najmladje člane našega naselja. Ufamo se da ovo svečevanje svako ljetu postat će sve veće i veće, iako danas slavimo malo skromnije i zbog virusa“, rekla je četarska liktarica, ka je veljek pozvala pred mikrofon etnologa dr. Šandora Horvata iz Narde. Zastupnik HDS-a je invitirao sve nazočne na hrvatski kviz u svezi pripravljanja kruha, od pšenice do peći. „Šenica, kruh je žitak, porodjeno dite je žitak i posadjeno drivo je žitak. I prlje su narodjenomu ditetu drivo posadili i kad je umro, iz toga driva su mu i križ napravili na grob. Tako da to posadjeno drivo je postalo i drivo na smrt, tj. križ žitka“, naglasio je znanstvenik. Časni gost svečevanja dr. Csaba Hende povidao je o dopodnevnoj veličanstvenoj proslavi u Budimpešti ter o prikdavanju spomenika nacionalnoga jedinstva. Uz to je svim Četarcem i njevim gostom zaželjio blaženo svečevanje i čuda veselja toga dana, u krugu familije. Uz molitvu i jačku je potom duhovnik Tamás Várhelyi posvetio „kruh naš svagdanji“, kojega su veljek i podilili na kušanje. Seosko je presenečenje slijedilo zatim, kad su lani i ljetos rodjenim mališanom čaće posadili stabla u parku. Danas tamo stoju i tablice s trinaest imen i rodjendani. U kulturnom programu nastupali su još tancoši Buča i Nardarski ženski zbor, a na balu su guslali petrovisko-nardarski tamburaši sastava Žgano.

Tiho

Hrvatski kamp u Podravini 2020.

U Šeljinu

Od 10. do 15. kolovoza u organizaciji institucije HDS-a Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ održan je „Hrvatski kamp u Podravini 2020.“ „Na kampu je sudjelovalo četrdesetak učenika iz Šeljina, Martinaca, Lukovišća, Izvara...“, rekla nam je voditeljica Kampa Anica Popović Biczák. Raznovrsni sadržaji o kojima su se brinuli nastavnici koji su sudjelovali u radu kampa bili su usmjerni na upoznavanje hrvatskih naselja u Podravini, od Martinaca preko Brlobaša, Šeljina, Starina, Lukovišća, Sigeta i Barča. Predavanja, kreativne radionice, izleti, kupanja na bazenima i plesanica bili su dio programa šestodnevno druženja. U kampu je bilo sedam učenika iz Izvara, pet iz Šeljina, četrnaest iz Marti-

U Martincima

Tradicionalna jela podravskih Hrvata

naca, devetnaest iz Lukovišća. Prvi dan druženja nakon dolaska i registracije te svečanog otvorenja kampa i predstavljanja programa djeca su provela u Martincima. Upoznala su se s pjesništvom podravskih pjesnika Josipa Gujaša Džuretina i Đuse Šimare Pužarova. Nakon ručka posjetili su Brlobaš i obalu Drave te se družili i igrali uz Dravu. Nije izostao kviz, sportske igre te kreativna radionica. Bio je to kamp s dnevnim boravkom tako da su sudionici u kampu bili od devet ujutro do šesnaest sati poslije podne. Njihov prijevoz su na sebe preuzeli organizatori kampa u suradnji s mjesnim i hrvatskim samoupravama naselja u kojima su se odvijali programi. Drugoga dana posjetili su muzej u Šeljinu, te naselje Starin gdje su nakon obilaska sela razgled-

Voditeljica kampa Anica Popović Biczak, predsjednica Hrvatske samouprave Lukovišća Ruža Bunjevac, predsjednik HDS-a Ivan Gugan i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga

Sve o lukoviškoj Zavičajnoj kući ispričala je učenicima Ruža Bunjevac

dali mjesnu crkvu i tamošnju školu. Tamo su ih čekali učenici i nastavnici starinske škole koji nisu mogli sudjelovati u kampu zbog jednog projekta koji se tih dana odvijao u njihovoj školi. Nakon ručka uživali su u kupanju na šeljinskom bazenu.

Programi trećega dana odvijali su se u Lukovišću kod tamošnje Zavičajne kuće, gdje ih je čekala predsjednica Hrvatske samouprave Lukovišća Ruža Bunjevac.

Toga je dana kamp posjetio i Ivan Gugan predsjednik HDS-a, a sa sudionicama kampa se cijeli dan družila i Vaša urednica. Dojmova je bilo puno. Kuhala su se tradicionalna podravska jela, u čemu je pomogao i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Uslijedili su obilazak lukoviške Zavičajne kuće, upoznavanje izloženih predmeta, a potom kviz o Zavičajnoj kući i kreativna ra-

U hladu

Dio nastavnika i učenika

dionica uz igre naših djedova i baka. Prekrasni okoliš Zavičajne kuće u hladu visokih stabala bio je praznik na temperaturi od 35 stupnjeva na suncu. Kamp je posjetila i predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije Jelica Matyók Csende, obradovavši nas svježim voćem, lubenicama, kruškama i jabukama.

Četvrti dan bio je u znaku posjete Sigetu i obilaska tamošnje tvrđave te Parka prijateljstva uz prigodna predavanja, dok su u popodnevним satima sudionici uživali na sigetskim bazenima. Petoga dana boravili su u Barči. Razgledali su grad i prošetalili obalom Drave, a nakon ručka uživali u kupanju na barčanskim bazenima. Kamp je sutradan uz predavanje i prigodan program te plesanicu i provjeru naučenih znanja završnim kvizom svečano zatvoren u Martincima.

Branka Pavić Blažetin

U pripremi tradicionalnih jela iskušala su se i djeca

Prednja soba naših predaka

Tamburaški i vjerski kamp županijske samouprave

U organizaciji Hrvatske samouprave Zalske županije između 10. i 14. kolovoza u prostorijama Osnovne škole „Nikola Zrinski“ u Keresturu održan je Hrvatski tamburaški i vjerski kamp. Petodnevni intenzivni program učenja sviranja tamburice i usvajanja hrvatskih vjerskih sadržaja okupio je dvadeset dva sudionika iz Belezne, Fičehaza, Kerestura, Tiloša i Velike Kaniže.

Sudionici kampa

Ljeto je idealno vrijeme za obiteljske godišnje odmore, no ovo je ljeto bilo pomalo drukčije: mnoge obitelji svoje su godišnje odmore iskoristile za vrijeme korona-krize, pa su im dobro došli dječji kampovi u kojima su se djeca zabavljala i družila pod nadzorom stručnjaka. To potvrđuje i popunjenost kampova, koji su korisni i stoga što su djeci omogućili druženje nakon online nastave, odnosno prije početka nove školske godine. Županijska samouprava gotovo svako ljeto organizira ljetni kamp za mlade kako bi na taj način, u nevezanim, opuštenim uvjetima omogućila proširivanje znanja i usvajanje hrvatskih sadržaja, jačajući time osjećaj pripadnosti hrvatskoj zajednici.

„Već u više navrata organizirali smo tamburaški kamp, koji smo ove godine odlučili dopuniti vjerskim sadržajima. Županijska samouprava u suradnji s drugim tijelima organizira i razne hrvatske vjerske programe, a primijetili smo da takve programe obilježava slabiji odaziv mladih. Poznato je da djeca u obitelji više ne uče hrvatske molitve, niti vjerske pjesme, jer se kod kuće više ne govori hrvatski, pa smo ih odlučili pomalo potaknuti na učenje hrvatskih vjerskih pjesama i molitvi, a sve je lakše uz tamburicu“, rekla je predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije i voditeljica kampa Marija Vargović.

Kamp je okupio razne naraštaje, od prvoškolaca do srednjoškolaca, koji su podijeljeni po grupama. Najmlađi sudionici su

Nastup pred roditeljima

Vježba sviranja

vježbali hrvatski jezik s predsjednicom Marijom Vargović i učiteljicama Zsuzsanom Fekete i Biserkom Kiš, sudjelovali u radionicama ručnog rada, izrađivali tradicionalne papirnate ukrase, oslikavali kamenje, pravili lampione, ukrašavali medenjake, molili na hrvatskom jeziku te pjevali crkvene pjesme u molitvenom kutku, pred slikom Blažene Djevice Marije. Učenike viših razreda koji su već učili svirati tamburu, ali još ne posjeduju dovoljnu sigurnost podučavao je Bálint Horváth, student Muzičke akademije, član Tamburaškog sastava „Stoboš“, dok je sa srednjoškolcima vježbao Máté Vargovics, drugi član sastava „Stoboš“. Malo hodočašće iz Mlinaraca u crkvu svete Ane u Pustari vodio je Martin Bences, gimnazijalac budimpeštanskog HOŠIG-a i član Hrvatske samouprave Kerestura. Tijekom tri kilometra dugog pješačenja mladi hodočasnici su pjevali hrvatske crkvene pjesme, a pred crkvom svete Ane, kod postaja Križnog puta kratko su se pomolili. Tijekom odmora Martin je djeci dao razne zadatke u vezi s temom hodočašća, a dobrim odgovorima zaslužena je i pokoja nagrada. Posljednji dan protekao je u znaku vježbanja pjesama i sviranja tamburice, a u okviru večernjeg programa sudionici su svojim obiteljima i mještanima predstavili sve što su naučili tijekom tjedna.

Beta

Preminula vjeroučiteljica Koljnofa**Eržebet Pajrić
(1947. – 2020.)**

U svojem 74. ljetu žitka, 23. augustuša, u nedilju u ranoj zori, izgubila je borbu suprot zloćudne bolesti u šopronskom špitalju koljnofska vjeroučiteljica, Eržika Pajrić. Pedagošku diplomu matematike i kemije je mogla prikzeti 1969. ljeta na pečuškoj Pedagoškoj školi, a potom je bila zaposlena u Osnovnoj školi Livira. Za dvajsetimi ljeti se je vratila domom u koljnofsku školu i paralelno je završila studij teologije. Podučavanje vjeronauka, posebno dicitu u niži razredi, djelala je s jakom voljom i ljubavlju. Bile su osebujno pobožne sa sestrom Marijom, bivšom ravnateljicom koljnofske škole, s kim skupa su se ljeta dugo skrbile i za pokojnoga Gospodina, Pavla Horvata, u Keveždu. Hrvatska rič i molitva, fundamenti su bili nje žitka, po svaki dan u koljnofskoj vjerskoj zajednici bila je predmolteljica. Petnaest ljet je djelala kot pedagoginja koljnofske Osnovne škole i 2004. ljeta stupila je u mirovinu. I potom smo je mogli viditi na svakom školskom naticanju, priredbi i svečevanju ustanove, rado je najzad došla med učenike i u ljetne tabore. Poniznost, skromnost, ljubav nje su bili suputniki. Mi dvime smo se zadnji put strefile u sambotelskoj bolnici, ali i onda u vjeri, suprot muke i boli sa smihom na licu se je ufala, bit će ozdravljenja. Nažalost, nje zdravstveno stanje u subotu se je pogoršalo i Gospodin Bog je konačno k sebi pozvao svoju vjernu sluškinju. Pokojna Elizabeta otspodhodjena je na zadnji počivak u koljnofskom cimitoru, 2. septembra, u srijedu otpodne. Teta Erži, neka vam bude koljnofska zemlja laka, a u nebeskoj višini najдите si utočišće kod zmožnoga Kralja vječnoga.

Timea Horvat

KERESTUR

Kako doznajemo od načelnika Róberta Polgára u Keresturu će se graditi biciklistička staza koja će povezati četiri naselja na lijevoj obali Mure, Tiloš, Beleznu, Kerestur i Mlinarce, a ujedno i zaštićeno pomursko područje s Nacionalnim parkom Dunav-Drava. Duljina biciklističke staze bit će 13 kilometara. Investicija vrijedna milijardu i pol forinti obuhvaća i druge turističke sadržaje.

BUDIMPEŠTA

Hrvatska samouprava grada Budimpešte u suradnji s Udrugom Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice te predstavnicima drugih hrvatskih samouprava 26. rujna organizira Hrvatski piknik i tradicionalni Hrvatski malonogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“. Predsjednik Stipan Đurić poziva zainteresirane goste i sudionike piknika da se u cilju lakše organizacije jave na adresu elektroničke pošte gyurity@gmail.com. Potrebne uvjete i piće omogućuju organizatori, dok se sudionici trebaju pobrinuti o namirnicama, kotliću, roštilju i priboru.

MLINARCI

Lokalna samouprava Mlinaraca na čelu s načelnikom Jánosom Kósaom uspjela je pronaći rješenje za korištenje zgrade nekadašnje osnovne škole. Premda mjesna škola ne radi već preko deset godina, čelništvo naselja vodilo je brigu o zgradi i njezinom održavanju. Školsku zgradu koristit će poduzeće koje zapošljava dvadeset osoba, među kojima je velik broj zaposlenika s promijenjenim radnim sposobnostima i pet lokalnih stanovnika.

ZAGREB (Hina)

Dinamo jedini hrvatski predstavnik u kvalifikacijama Lige prvaka igrat će u trećem pretkolu protiv mađarskog Ferencvarosa, odlučio je ždrijež UEFA-e.

U trećem pretkolu Lige prvaka igra se samo jedna utakmica i to u Budimpešti, a na rasporedu je 15. ili 16. rujna.

SENANDRIJA

Senandrijski etnografski muzej na otvorenom, poznatiji kao „Skanzen“, 5. rujna od 9 do 17 sati organizira priredbu pod nazivom „Baština u gostima 2020 – narodnosti bez granica“. U okviru ovogodišnjeg programa koji priređuje Mađarska uprava zavičajnih kuća posjetitelji će moći upoznati narodnosne zavičajne kuće i zajednice, plesne ansamble i pjevačke zborove. Predstavnici „Saveza folklornih umjetnika Muharay Elemér“ pozivaju zainteresirane na zajednički ples i pjesmu. Tom prigodom održat će se predstavljanje narodnosnih nošnji iz Mađarske, koje će posjetitelji moći i sami odjenuti, a moći će se iskušati i u tradicionalnim zanatima i izradi rukotvorina. U okviru stručnog programa održat će se i revija narodnih nošnji i komorna izložba. Program se održava u „Skanzenu“ na felföldskom sajmištu i u upravi Regije sjeverna Mađarska. U okviru kulturnog programa nastupa racko-hrvatski KUD „Biser“, koji će izvesti dušnočki racki svatovac. Održat će se i mnoštvo popratnih programa na ulazima, pa će tako dušnočki KUD kod ulaza I-10 (Kuća „Perkupa“) tijekom dana predstaviti i podučavati pletenje kose, pučke igre i vezenje, a od 11 sati dušnočke racke plesove.

BAJA

U Kulturnom centru bačkih Hrvata (ul. Táncsics 15) 3. rujna 2020. u 18 sati održat će se otvorenje putujuće izložbe radova mohačkih tradicionalnih obrtnika koji izrađuju bušarske rekvizite pod naslovom „LARFA“. Izložba se može pogledati radnim danima od 8 do 16 sati, a otvorena je do 30. rujna.

VELIKA KANIŽA

Hrvatska samouprava Zalske županije na zadnjoj sjednici donijela je odluku o nabavi instrumenata koje će pojedini sastavi koristiti za podučavanje podmlatka. Kako nam je rekla predsjednica Marija Vargović, po jednu tamburicu dobit će tamburaši iz Serdahela, Kerestura i Velike Kaniže, gdje se provodi podučavanje mladih tamburaša, kojima samouprava po mogućnosti želi pružiti dodatnu podršku.

Susret martinačkih i santovačkih nogometnih veterana

Gosti slavili 3:1

Suradnja martinačkih i santovačkih nogometnih veterana započela je još 2016. godine, kada su odigrani prvi susreti. Onda se susreti održavaju redovito, u Santovu o blagdanu Velike Gospe, a u Martincima na Martinje. Premda ih lanjske godine nije bilo, ove su godine ponovno zaživjeli. Utakmica odigrana 15. kolovoza na santovačkom sportskom terenu protekla je u prijateljskom i sportskom ozračju, a i ovaj put su rezultatom 3:1 slavili gosti. Nakon susreta druženje je nastavljeno zajedničkom večerom u seoskoj gostionici, uz razgovor, pjesmu i dobru kapljicu. Tom prigodom Martinčani su pozvali domaćine na uzvratni susret koji će se održati 11. studenog. Podsjetimo kako je prvi susret ovih momčadi odigran u okvi-

ru Hrvatskog državnog nogometnog kupa u Santovu 1994. godine, kada je u finalu martinačka momčad pobijedila domaćina 3:2. Nakon 22. godine, već kao veterani, santovački su nogometaš uzvratili, pobijedivši martinačku momčad s istim rezultatom 3:2. Bila je to prva i jedina pobjeda Santovaca u dosadašnjih se-

dam utakmica. Valja istaći kako nogometne klubove dvaju naselja povezuje i osvajanje Kupa „Szabad Föld“, koji su Santovci osvojili 1974. (Budimpešta, Népstadion: Santovo– Fadd 3:3), a Martinčani 1994. godine (Budimpešta, Stadion „Bozsik“: Martinci– Kamond 2 : 1).

S.B.

Kalendar 2020.–2021. školske godine

U utorak, 11. kolovoza u službenom listu Magyar Közlöny objavljen je Kalendar 2020.-2021. školske godine, prema kojem nastava počinje 1. rujna 2020. (utorak), a završava 15. lipnja 2021. (utorak), odnosno 30. travnja 2021. za učenike završnih razreda srednjih škola. Broj nastavnih dana – ukoliko se uredbama ne odredi drukčije – iznosi ukupno sto sedamdeset devet. Prvo polugodište traje do 22. siječnja 2021. O rezultatima postignutim u prvom polugodištu osnovne i srednje škole učenike, a u slučaju maloljetnih učenika roditelje izvješćuju do 29. siječnja iduće godine. Jesenski odmor počinje 22. listopada 2020. (četvrtak), a nastava se nastavlja 2. studenog 2020. (ponedjeljak). Posljednji nastavni dan prije zimskog odmora je 18. prosinca 2020. (petak), dok nastava ponovno počinje 4. siječnja 2021. (ponedjeljak). Posljednji nastavni dan prije proljetnog odmora je 31. ožujka 2021. (srijeda), nastava se nastavlja 7. travnja 2021. (srijeda). Pored zajamčenog odmora pojedine škole mogu odrediti i drukčije datume, s tim da prvi i posljednji dan školske godine moraju ostati nepromijenjeni. Predlažu se sljedeće tematske priredbe: između 1.-5. ožujka 2021. „PÉNZ7“, finansijski i poduzetnički tjedan; 22.-26. travnja 2021. digitalni tjedan; 19.-23. travnja 2021. tjedan održivosti; 25. rujna 2020. dan zdravstveno osviještenog razmišljanja i sportskih aktivnosti (Dan mađarskog učeničkog spotra). U skladu s člankom 135. ministarske Uredbe mjerenje razine znanja jezika u dvojezičnim osnovnim školama 12. svibnja 2021. obavljaju školski nastavnici: prema Uredbi mjerenje na razini A2 provodi se u 6., a mjerenje na razini B1 u 8. razredu. Dana 19. svibnja 2021. obaviti će se mjerenje poznavanja stranih jezika.

Kristina Goher

TUKULJA

U sklopu „Summerfesta“ 22. kolovoza priređen je gala program bugarske, grčke, hrvatske, njemačke i srpske nacionalne manjine, na kojem su među ostalim s hrvatskim pjesmama nastupili pjevački zbor „Komšije“ i Muški zbor, dok je Južnoslavenska plesna grupa izvela bunjevačke plesove. Trodnevni festival i ove godine organizirao je gradski Kulturni dom i knjižnica, ustanova koju vodi ravnatelj Ladislav Halász.

Poganski učitelj Ivo Stanić

Nedavno je poganski učitelj u mirovini Ivo Stanić proslavio svoj 85. rođendan. Nekadašnji učitelj, predsjednik mjesnog savjeta i prvi načelnik Pogana primio je u svom domu načelnika Zoltána Juhásza, koji mu je uručio prigodan rođendanski poklon. U prijateljskom razgovoru dotakli su se prošlosti sela i planova za budućnost. U ime svih stanovnika Pogana načelnik Juhász je učitelju Staniću zahvalio na dugogodišnjem, višedecetljetnom radu.

FOTO: POGANY.HU